

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

Protocollen anderhalve- metersamenleving

Producten voor MCCb 21 april

Bespreek- en beslispunten

Beslispunten

- > 1. Stemt u in met het voorgestelde proces om tot protocollen te komen?
- > 2. Stemt u in met het voorstelde kader waaraan de protocollen getoetst worden?
- > 3. Stemt u in met het voorstel voor de communicatiestrategie?

Discussiepunt

- > 4. Is het in de presentatie geschetste kader nuttig bij de (uiteindelijke) prioritering van sectoren?

Inhoud

- > Doel protocollen
- > Proces naar protocollen: 21 april en daarna
  - Hoe wordt een protocol opgesteld?
  - Hoe wordt een protocol vastgesteld?
  - Hoe wordt aan de dwarsdoersnijdende thema's invulling gegeven?
  - Hoe verhoudt dit zich tot besluitvorming?
- > Protocollen randvoorwaardelijke sectoren: kinderopvang en scholen in samenhang met het dwarsdoersnijdende thema OV
- > Overzicht uitwerking protocollen
  - Voor sectoren die van overheidswege gesloten zijn (B-sectoren)
  - Voor sectoren die niet gesloten zijn (A-sectoren)
- > Hoe wordt over de protocollen gecommuniceerd?

Doel protocollen

- > Nederland neemt ingrijpende maatregelen om het virus te beheersen:
  - Beperken aantal directe slachtoffers;
- > Gevolgeffecten voor welbevinden, gezondheid en economie echter ingrijpend;
- > Daarom moeten we steeds blijven werken aan de intelligente lockdown:
  - Virusbeheersing blijft uitgangspunt;
  - Overzichtelijke aanpassingen met grote effecten;
  - Daarmee én virusbeheersing én maximaal behoud vitaliteit, economie en welbevinden.
- > Uitwerken van protocollen voor het functioneren van alle sectoren in de anderhalvemetersamenleving is daarin de eerste stap.
- > Protocollen gaan telkens uit van de meest recente richtlijnen van het RIVM op gebied van afstand, bescherming en hygiëne. Dit betekent dat een aanpassing van de richtlijnen ook aanleiding kan zijn om de protocollen aan te passen.

Belangrijk onderscheid: protocol voor gesloten of open sector?

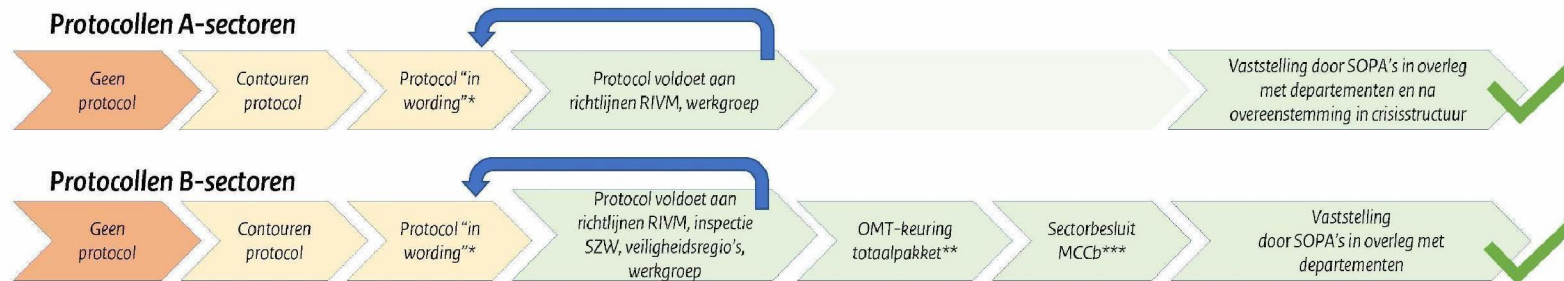
Categorie	Sectoren die niet van overheidswege gesloten zijn (A-sectoren)	Sectoren die wel van overheidswege gesloten zijn (B-sectoren)
Voorbeelden	Vitale sectoren zoals zorg, landbouw) en non-vitale sectoren zoals makelaardij, campings	Horeca, bioscopen, scholen, kappers, sportfaciliteiten
Status	Protocol kan werknemers en klanten helpen met compliancemaatregelen en uitstralen dat het er veilig is (voor werknemers, klanten, leveranciers etc.).	Protocol noodzakelijke randvoorwaarde (maar geen garantie!) voor politiek besluit tot opening
Opstellen	Sector (werknemers en werkgevers) stelt protocol op, op basis van bestaande richtlijnen RIVM.	Sector (werknemers en werkgevers) stelt protocol op, in overleg met overheid voor wat betreft richtlijnen RIVM.
Vaststellen	<u>Geen</u> politiek besluit nodig voor opening. Input vanuit werkgroep protocollen. Werkgroep houdt vinger aan de pols voor dwarsdoorsnijdende thema's (zoals OV, openbare ruimte). Protocol wordt vastgesteld door SOPA's in overleg met departement, na overeenstemming in de crisisstructuur.	<u>Wel</u> politiek besluit nodig voor vaststellen (IAO → ICCb → MCCb, drieweekelijkse cycli). Check door werkgroep protocollen en veiligheidsregio's, inspectie SZW. Na politiek besluit over eventueel heropenen sector, stellen SOPA's protocol vast in overleg met departement

In rest van presentatie wordt het onderscheid A- en B-sectoren gehanteerd.

Proces vaststelling protocollen voor A- en B-sectoren

De kwaliteitstoets van de werkgroep staat beschreven op de volgende slide.

- * Protocol "in wording" bevat concrete teksten, maar heeft kwaliteitstoets van de ambtelijke werkgroep nog niet doorstaan of kent gebreken t.a.v. totstandkoming;
 ** Totaalpakket bestaat uit de set aan nieuwe protocollen in samenhang gezien met de gevolgen vanuit dwarsdoorsnijdende thema's (m.n. OV en openbare ruimte).
 *** Via ambtelijke voorportalen.

Kwaliteitstoets protocollen door ambtelijke werkgroep

N.B. – Werkgroep doet geen medische toets (behalve of binnen richtlijnen RIVM wordt gebleven) of ARBO-toets (dat doet, indien nodig, inspectie SZW), maar check op vorm, inhoud en impact op dwarsdoorsnijdende thema's.

Naleving RIVM-richtlijnen (ambtelijke inschatting) 	Voldoende aandacht voor elementen i) afstand houden , ii) bescherming , iii) hygiëne ?	Communicatie 	Is protocol begrijpelijk voor alle stakeholders?
	Is protocol voldoende breed (beslaat het alle interne aspecten en is nagedacht over externe effecten)?		Is protocol wervend in tekst en/of beeld?
Uitvoering en handhaving 	Is protocol voldoende operationeel ?	Proces totstandkoming 	Is sprake van communicatie naar alle stakeholders ?
	Is protocol uitvoerbaar ?		Is communicatie volledig ?
	Is protocol duidelijk over handhaving ?		Zijn alle relevante stakeholders betrokken bij totstandkoming?
	Is sector voldoende zelf in staat te handhaven?		Zijn er nog witte vlekken ?

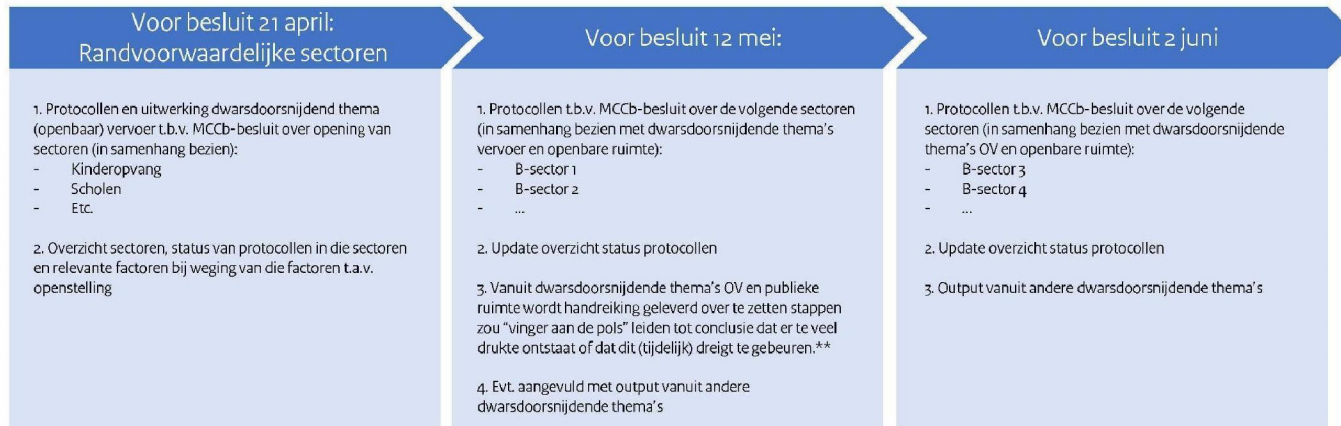
Daarnaast wordt gekeken naar globale effect van protocollen (zoals overheidsfinanciën, juridische aspecten etc.)

Protocollen en dwarsdoorsnijdende thema's vóór en na 21 april

Doorlopend: Veiligheidsregio's "vinger aan de pols" t.a.v. belasting openbare ruimte en OV

Doorlopend: Werkgroep brengt doorlopend nieuwe en aangescherpte protocollen A-sectoren samen*

* Daarbij ziet werkgroep erop toe dat protocollen in A-sectoren niet leiden tot méér maatschappelijk verkeer dan zou gebeuren in de situatie zonder protocol onder geldende RIVM-voorschriften. Concreet betekent dat bv. dat ook voor protocollen in sectoren die nu open mogen, de protocollen beschrijven hoe wordt geborgd dat werknemers zo veel mogelijk thuis blijven werken.

** Voorbeeldsituatie: strandhoreca mag in de toekomst open, maar de weersverwachting voor het aankomend weekend wordt zo mooi, dat massale uittocht richting het strand wordt verwacht. Dan kan overwogen worden hier van tevoren op te acteren.

Protocollen voor 21 april: randvoorwaardelijke sectoren

- > Deze week is met het oog op besluitvorming op 21 april door de NCTV gevraagd om voor onderwijs, kinderopvang en (openbaar) vervoer versneld en in samenhang aan protocollen te werken.
- > OCW, I&W en SZW werken deze protocollen nu versneld uit. De (concept-)protocollen voor kinderopvang, PO, MBO en HO zijn bijgevoegd. Daarnaast is in de bijlage een overzicht toegevoegd van de stand van uitwerking van protocollen voor de A-sectoren, voor zover bekend bij de werkgroep.
- > Het protocol voor kinderopvang wordt op de volgende slide kort beschreven. De protocollen voor onderwijs kwamen niet op tijd binnen om meegenomen te worden in deze slides, en die van vervoer zijn nog niet bekend bij de werkgroep.

Protocol kinderopvang

- > Er ligt een conceptprotocol voor het functioneren van de kinderopvang in de anderhalvemetersamenleving;
- > Essentiële voorwaarde voor dit protocol is dat kinderen aantoonbaar geen bron van besmetting zijn. Als de kinderen wel een besmettingsgevaar zijn, kan de kinderopvang niet open.;
- > Een andere voorwaarde voor opengaan van kinderopvang is dat het gekoppeld wordt aan het opengaan van de scholen én dat er voldoende voorbereidingstijd is;
- > Het is belangrijk om te realiseren dat gedeeltelijke openstelling voor kinderopvang lastig te realiseren is;
- > Anderhale meter afstand houden in de kinderopvang is een uitdaging en gegeven de aard van het werk (het verzorgen van kinderen) niet (altijd) mogelijk;
- > De huidige versie van het protocol is nog niet aan de sector voorgelegd (een eerdere versie wel);
- > De huidige versie is nog niet getoetst door het RIVM of ISZW.

Elke sector krijgt dan een score op twee dimensies: gezondheidsrisico's en maatschappelijke impact

Gezondheidsrisico's

Criteria voor differentiatie:

1. Mogelijkheid tot 1,5 meter afstand
2. Mogelijkheid om samenscholingen te beperken
3. Mogelijkheid om besmetting via de omgeving te beperken
4. Mogelijkheid om risicogroepen af te zonderen
5. Afhankelijkheid van andere risicovolle sectoren

Op basis van deze criteria krijgt elke sector één geaggregeerde score voor gezondheidsrisico's:

- Gezondheidsrisico's zijn beperkt
- Gezondheidsrisico's kunnen worden beperkt
- Gezondheidsrisico's zijn relatief groot
- Gezondheidsrisico's zijn groot

Maatschappelijke impact

Criteria voor differentiatie:

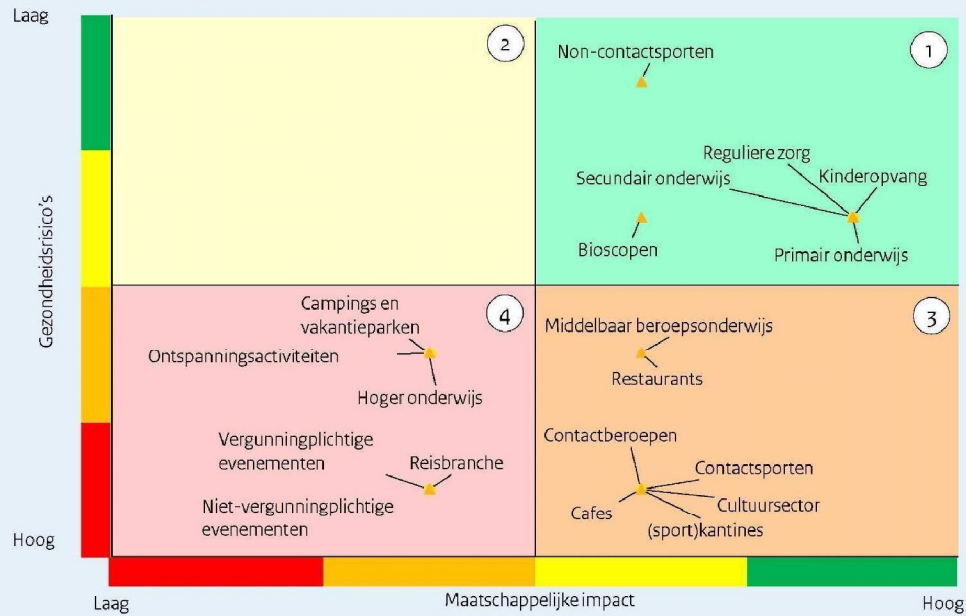
1. Sociale impact (bijv. eenzaamheid, kansenongelijkheid)
2. Andere gezondheidseffecten (bijv. beweging)
3. Verwachte inhaalgroei (goedmaken van omzet)
4. Werkgelegenheidsverlies en BBP-verlies
5. Verwevenheid van een sector met andere sectoren

Op basis van deze criteria krijgt elke sector één geaggregeerde score voor maatschappelijke impact:

- Maatschappelijke impact is zeer groot
- Maatschappelijke impact is relatief groot
- Maatschappelijke impact is beperkt
- Maatschappelijke impact is zeer beperkt

Scoring van sectoren leidt vervolgens tot categorisering in 4 kwadranten

- 1 **Meerdere indicaties om sectoren te openen, met inachtneming RIVM-richtlijnen:**
Lage gezondheidsrisico's en hoge maatschappelijk impact
- 2 **Enige indicatie om sectoren te openen, met inachtneming RIVM-richtlijnen:**
Lage gezondheidsrisico's, maar beperkte maatschappelijk impact
- 3 **Voorzichtig openen (bv. via pilots):**
Hoge gezondheidsrisico's en hoge maatschappelijke impact
- 4 **Indicaties om later te openen:**
Hoge gezondheidsrisico's en beperkte maatschappelijke impact

Verschillende sectoren werken aan een protocol of hebben deze reeds aangeleverd

- Beperkt risico / zeer grote impact
- Mogelijk beperkt risico / relatief grote impact
- Relatief groot risico / beperkte impact
- Groot risico / zeer beperkte impact

- ✓ Protocol reeds operationeel, vastgesteld of aangeleverd
- ✓ Protocol in progressie
- ✗ Protocol niet begonnen

Sector	Subsector	Gezondheidsrisico's	Maatschappelijk effect	Kwadrant	Protocolstatus
Reguliere zorg		■	■	1. Meerdere indicaties ter opening	✓
Onderwijs	Primair onderwijs	■	■	1. Meerdere indicaties ter opening	✓
	Secundair onderwijs	■	■	1. Meerdere indicaties ter opening	✓
	Kinderopvang	■	■	1. Meerdere indicaties ter opening	✓
	Middelbaar beroepsopleiding	■	■	3. Voorzichtige opening	✓
	Hoger onderwijs	■	■	4. Indicaties ter latere opening	✓
Sportverenigingen	Contactporten	■	■	3. Voorzichtige opening	✓
	Non-contactporten	■	■	1. Meerdere indicaties ter opening	✓
Ontspanningsactiviteiten ¹		■	■	4. Indicaties ter latere opening	✓
Contactberoepen ²		■	■	3. Voorzichtige opening	✓
Horeca	Restaurants	■	■	3. Voorzichtige opening	✗
	Café's	■	■	3. Voorzichtige opening	✗
	(sport)kantines ⁷	■	■	3. Voorzichtige opening	✗
	Bioscopen	■	■	1. Meerdere indicaties ter opening	✓
Reisbranche		■	■	4. Indicaties ter latere opening	✗
Cultuursector ⁴		■	■	3. Voorzichtige opening	✓
Campings en vakantieparken		■	■	4. Indicaties ter latere opening	✓
Niet-vergunningplichtige evenementen ⁵		■	■	4. Indicaties ter latere opening	✓
Vergunningplichtige evenementen ⁶		■	■	4. Indicaties ter latere opening	✗

1. Ontspanningsactiviteiten bestaan uit o.a. fitnessclubs, sauna's, casino's, speelhallen
 2. Contactberoepen bestaan uit o.a. kappers, opticiens, rijinstructeurs
 3. Openbaar Vervoer alleen voor noodzakelijk gebruik
 4. Cultuursector bestaan uit o.a. theater, poppodia, musea

5. Niet-vergunningplichtige evenementen bestaan uit o.a. congressen, dierenruinen, pretparken
 6. Vergunningplichtige evenementen bestaan uit o.a. festivals en voetbalwedstrijden
 7. Maatregel sportkantines hangt samen met maatregel voor sportverenigingen
 Noot: op dit moment zijn alleen onderwijs, sportverenigingen en horeca gesplitst in subsectoren – andere sectoren kunnen later verder worden opgesplitst.

Communicatie/boodschap

- > **Vóór 21 april:**
- > **Wat is de anderhalve metersamenleving?**
  - De vraag is niet óf activiteiten in Nederland worden hervat, maar wanneer en hoe. De huidige maatregelen blijven in ieder geval tot 28 april van kracht.
  - Het kabinet werkt nu plannen uit voor hoe binnen de maatregelen zoveel mogelijk wél door kan gaan. Dat is de anderhalve meter samenleving.
  - In verschillende sectoren zien we hoe op een verantwoorde manier wordt gewerkt (winkels, bouw en OV).
  - We moeten nu aan de slag met andere sectoren: van onderwijs tot industrie. Zo kan Nederland weer aan de slag.
- > **Aankondiging 21 april (scenario PM maatregelen):**
- > **We gaan van start met de anderhalvemetersamenleving**
  - (eventueel/mogelijk) protocollen sectoren die weer mogelijk open gaan en de onderbouwing daarvan .....
  - Antwoord op eventueel dalend verdienvermogen voor bioscopen, sportscholen etc.
  - verwachting duur/horizon/lange termijnperspectief
  - Duiding: wat is een protocol en wat is het niet?
  - Duiding regie functie overheid en praktische invulling
  - Duiding zoekende agile aanpak op basis van experts en wetenschappelijke inzichten

Communicatierollen

Communicatieoutput

<p>Rijksoverheid</p> <ul style="list-style-type: none"> Centraal communicatiepunt voor algemeen handelingsperspectief tijdens Corona BWL als ambassadeur in media, vakmedia (via werkbezoeken) Verwerkt protocollen in QA's voor KvK <p>Doelgroep: algemeen publiek: alle werknemers, ondernemers en consumenten in NL</p>	<ul style="list-style-type: none"> Persconferentie spreektekst Persbericht Werkbezoeken Rijksoverheid.nl Social media kanalen 	
<p>Branchevereniging</p> <ul style="list-style-type: none"> Verspreiding van het protocol onder de eigen leden en op de eigen website <p>Doelgroep: bedrijven/organisaties</p>	<ul style="list-style-type: none"> Mail aan leden Nieuwsbericht op eigen website Ambassadeur naar leden via eigen kanalen 	
<p>Individueel bedrijf of organisatie</p> <ul style="list-style-type: none"> Vertaling naar eigen praktijk en communicatie naar medewerkers, bezoekers en consumenten <p>Doelgroep: werknemers en consumenten</p>	<ul style="list-style-type: none"> Poster in de winkel of vertaling naar eigen werkomgeving Uitleg aan personeel 	
<p>VNO-NCW/MKBNL</p> <ul style="list-style-type: none"> Ambassadeur in media en vakmedia <p>Doelgroep: brancheverenigingen</p>	<ul style="list-style-type: none"> Prijsuitreiking 	
<p>RIVM</p> <p>Pm</p>	<ul style="list-style-type: none"> Tbc 	
<p>Vakbonden</p> <p>Pm</p>		
<p>Inspectie SZW</p> <p>Pm</p>		
<p>Lokale overheden</p> <p>Pm</p>		

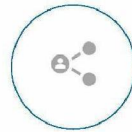

Communicatieafspraken

Afspraken interdep. projectgroep

- Duidelijkheid over positionering sector en overheid. **V**
- Daarna: welke communicatie-rollen horen daarbij? **V**

Afspraken met SZW en sociale partners

- over rollen besluitvorming en handhaving
- draagvlak daarvoor bij overige departementen.
- Daarna: welke communicatie-rollen horen daarbij?

Afspraken met andere departementen over communicatie rond eigen protocollen

- Over communicatie-boodschap (i.s.m. NKC), werkbezoeken,
- dwarsdoorsnijdende thema's
- timing van communicatie vanuit de eigen protocollen.

Afspraken NKC 21 april

- dezelfde woorden gebruiken (exit-strategie, intelligent open-up, etc)
- gezamenlijke inzet positionering van protocollen
- 21 april boodschap

Kabinetsbrede, lange termijn communicatie aanpak:

- Bijvoorbeeld een verzamelplaats online voor alle protocollen, goede voorbeelden, prijsuitreikingen

Communicatierisico's

- > Protocollen kunnen leiden tot extra kosten en leiden niet tot *business as usual*
- > Onduidelijkheid over handhaving: wie moet het doen?
  - Bij winkels en openbare ruimte is het de gemeente. Kampen nu al met tekort aan personeel. Is het wel realistisch?
  - Als de branche het zelf moet doen (bijv. OV), is dat wel realistisch?
- > Verdienvermogen gaat in sommige sectoren omlaag
- > Toets geloofwaardigheid 1,5 meter samenleving: werken de protocollen?
- > Zorgen over onveilig werken bij werknemers en vakbonden (zeker als RIVM geen stempel geeft)